

Editoriál

Vážené kolegyně a kolegovia,

dostáva sa Vám do rúk prvé tohtoročné číslo vedeckého časopisu Zdravotnícke listy. V prípade vedeckého časopisu, ktorý je zameraný na zdravotnícku oblasť sa predpokladá nestrannosť a nezaújatosť či už vecná alebo formálna. Ako samozrejmosť berieme písať v neurčitom tvare alebo využívať autorský plurál. Ďalšou typickou črtou vedeckého časopisu je označenie toho, z čoho sme získali vzorku. Dostávame sa k pojmu „jedinec“, „jedinci“, ktorý nie je iba slovenský výmysel, ale aj anglojazyčná literatúra veľmi rada používa pojem „individuals“. Takže si položíme otázku: ktože je to ten „jedinec“?

V súčasnosti existuje závažný patogén, vírus z rodu *Asfaviridae*, ktorý v Európe spôsobil úhyn tisícov „jedincov“. Verejnosť si však túto správu takmer nevšúma. Je to najmä preto, že je to pôvodca ochorenia, ktoré je známe pod označením Africký mor ošípaných. Po overení faktu, že patogén sa neprenáša na človeka a nespôsobuje mu žiadne komplikácie, je verejnosti (okrem poľnohospodárov) úplne jedno, kde sa tento patogén vyskytuje.

Koncom novembra 2019 priniesli masmédiá informáciu o novom atypickom ochorení niekoľkých „jedincov“ v čínskej provincii Wu-chan. Ako sa ukázalo, boli to prvé prípady prejavu nového vírusového patogénu z čeľade *Coronaviridae*. Ak by tento *Betacoronavirus* usmrtil iba zopár „jedincov“ radu *Chiroptera* (netopiere), s veľkou prevdepodobnosťou by to opäť nikoho nezaujímalo. V tomto prípade však boli hospitalizovaní „jedinci“ rodu *Homo sapiens* a v tom bol problém. Následné udalosti pripomínali výborný sci-fi bestseller s jednou výnimkou: bola to realita.

Je v ľudskej prirodzenosti byť sebeckým a snáď je to aj evolučne výhodnejšie. V lavíne valiacej sa pandémie a úmrtí státisícov „jedincov“ po celom svete však boli aj „jedinci“, ktorým nebol ľahostajný osud tých ostatných napriek tomu, že riskovali vlastné zdravie a životy ako aj životy svojich blízkych a milovaných. Boli to zdravotníci. Pre nich sa „jedinec“ stáva človekom, pacientom, trpiacou ľudskou bytosťou. Práve pandémia COVID-19 naplno odhalila hlbokú humánnosť a ľudskosť zdravotníckych povolání. Možno preto zažívame v súčasnej dobe zvýšený záujem o štúdium zdravotníckych povolání.

Chceme vyjadriť všetkým kolegom zdravotníkom veľkú vďaku a úctu za všetko, čo robia a zároveň zaželať študentom, našim budúcim kolegom, aby si napriek kvantu informácií, ktoré získajú počas štúdia, zachovali prístup k chorým „jedincom“ ako k ľudským bytosťam.

Redakcia